

maal er blevet løst og løst paa en efter min Mening for Samfundet heldig Maade.

Først skal jeg minde om, at det, der var Hovedformaalet med Regeringens Bestræbelser, var at sikre Balance i Statens Husholdning, og det var jo ret naturligt, da man var nær ved Balance i 1919—20. Samtidig var man imidlertid oppe paa et Budget, som alle kunde forudse ikke kunde bæres, saa skulde Balance sikres, maatte Budgettet lægges betydeligt længere ned. Der blev da ogsaa peget paa, hvilke Veje man i saa Henseende vilde gaa. Det første Punkt, der blev peget paa, var, at man ikke vilde paatage sig nye Udgifter, uden at de var strengt nødvendige, og dernæst pegede man paa, at man vilde søge at sikre Balance i Statens Virksomheder og efterhaanden faa en rimelig Rente af den i disse Virksomheder indestaaende Kapital. Endvidere pegede man paa, at man, saa snart Forholdene tillod det, vilde skride til en samlet Skatterevision, og man pegede paa Nødvendigheden af at gennemføre Forsikring for kronisk syge og Invalider og desuden, saa snart de finansielle Forhold tillod det, ogsaa at skride til Gennemførelse af en Aldersrentelov. Der var flere andre Ting, men jeg skal foreløbig opholde mig ved disse.

Naar man nu ser paa de Sager, der er blevet løst, maa man ogsaa tage i Betragtning de Vanskeligheder, der ophobede sig for at løse dem. Forholdet er jo det, at disse 4 Aar har været en næsten uafbrudt Krisetid. Der er ofte blevet mindet om den Afvikling, der skulde foregaa af de gamle økonomiske Love fra Krigens Tid, og der er ogsaa ofte mindet om de store Udgifter, som Lønningsloven medførte, og som blev betydelig større, straks efter at Regeringen traadte til; Lønningsudgifterne var i det første Aar, 1920—21, 75 Mill. Kr. større end i 1919—20. Vi erindrere ogsaa alle den Stilstand, der var i Erhvervslivet, og som medførte en meget stor Arbejdsløshed. Alt dette skulde man igennem, og de mægtige Underskud, der var paa Statsvirksomhederne, skulde man ogsaa se at komme bort fra. Endelig alle de store Genforeningsudgifter. Alt dette skulde ordnes samtidig med, at der var en uafbrudt Nødgang i Statens Skatteindtægter, og det var ikke det mindst vanskelige, at Skatteindtægten bestandig gik nedad. Hvis man tager det som en samlet Sum — jeg har nævnt det før, men Politik er jo Gentagelsens Kunst —, vilde Skatterne, hvis vi havde haft en Skatteindtægt i hvert af disse 4 Aar, som der var i 1919—20, være gaaet ind med

godt 500 Mill. Kr. mere. Det er dog en meget antagelig Post, og dette har været en af de største Vanskeligheder for at skaffe Balance i Statshusholdningen. Det fordeler sig saadan, naar jeg maaler det med Aaret 1919—20, at det første Aar havde vi et Par og tredive Millioner Kroner mindre i Skatteindtægt, Aaret efter ca. 116 Mill. Kr. og det tredje Aar ca. 177 Millioner, og ligedan i indeværende Finansaar vil Skatteindtægten være omkring 175—177 Millioner mindre end i 1919—20.

Heroverfor var der selvfølgelig kun to Veje at gaa: Først og fremmest at søge at skaffe Udgifterne ned og dernæst at søge at skaffe forøgede Indtægter. Det er ogsaa den Vej, Regeringen er gaaet, og det, jeg da først og fremmest vil pege paa, er hele det Arbejde, der blev sat ind ved Nedsættelsen af de forskellige Sparekommissioner for at opnaa Beparelser i vor Administration, ikke mindst af Statsvirksomhederne. Dette er ogsaa lykkedes saa godt, at uagtet Lønningsloven i 1920—21 virkede med 75 Mill. Kr. mere — og, som jeg tidligere har sagt, af disse regner man, at 40 Mill. Kr. falder paa Statsvirksomhederne og 35 Mill. Kr. paa de øvrige Budgetter —, og uagtet Statsvirksomhederne efter at have givet 40 Mill. Kr.s Underskud i 1920 skulde gaa helt op til 80 Mill. Kr., alle andre Forhold lige, i 1920—21 — det viste sig ogsaa, at disse Statsvirksomheder gav et Underskud af et Par og halvfjerds Millioner —, er der ifølge det sidst aflagte Statsregnskab et Overskud af 2,7 Mill. Kr. Den Vej, der er passeret her, er et talende Vidnesbyrd om den Indsats, der i saa Henseende er gjort for at bringe Orden i disse Virksomheder. Det er lykkedes, og det er den første Vaarbebuder for at faa Orden i vore Statsfinanser. Jeg husker ikke det Beløb, der er bundet i vore Statsvirksomheder, men det ligger vel imellem 600 og 700 Mill. Kr. Vejen fremefter maa da gaa der, at vi faar en rimelig Rente af den i Statsvirksomhederne indestaaende Kapital.

Den anden store Vanskelighed, jeg nævnte, var Stilstanden i vort Erhvervsliv og den deraf følgende Arbejdsløshed. Nu er der saa ofte sagt — ogsaa i denne Sal — og skrevet, at denne Regering var evneløs og sad med Hænderne i Skødet overfor alt dette. Saadant noget siger man, men man mener noget ganske andet. Man maa mene noget andet, i alt Fald naar man har levet med herinde; thi herinde er ingen uvidende om, hvad Regeringen har udrettet og staaet i Spidsen for i saa Henseende. Thi hvordan gik Vejen? Den gik saadan, at der blev sat